Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 229. — ŠTEV. 229. | NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 30, 1933. — SOBOTA, 30. SEPTEMBRA 1933 | VOLUME XLI. — LETNIK XLI.

PREMOGARJEM SE JE POLOŽAJ ZNATNO IZBOLJŠAL

POGODBA, SKLENJENA MED 60 KOMPANIJAMI IN MAJNERJI, STOPI 2. OKTOBRA V VELJAVO

Premogovni baroni so se le pod pritiskom vklonili. Pri Weirton Company je zastavkalo trinajst tisoč premogarjev, ker je družba kršila določbe. NRA. — Borba je še vedno naperjena proti Frickovi kompaniji, ki noče podpisati pravilnika.

PITTSBURGH, Pa., 29. septembra. — Lastniki 60 premogovnih družb so z zastopniki United Mine Workers of America podpisali pogodbo, ki določa novo plačilno lestvico in boljše razmere za delavce.

Pogodba, ki priznava delavsko unijo skoro v vsaki premogovni družbi, je bila podpisana v času, ko je armada štrajkarjev iz Fayette okraja neprestano korakala v sovražno ozemlje in je na svojem potu pustila za seboj nanovo zaprte majne in brezposelne majnerje ter razjarjene operatorje, ki pa niso videli pred seboj nobenega drugega izhoda, kot podati se delavcem in podpisati ž njimi pogodbo.

Pogodba stopi v veljavo 2. oktobra in predsednik 5. distrikta United Mine Workers, Patrich T. Fagan je rekel, da se bo tedaj vrnilo na delo okoli 100,000 majnerjev, med katerimi jih je samo v zapadni Pennsylvaniji 75,000.

Štrajkujočim majnerjem se je posrečilo doseči, da so bile zaprte majne Sharon Coal and Limestone Company, ki so last U. S. Steel Corporation, in 600 odločnih majnerjev se je napotilo proti jeklarnam v Farell, Pa.

Na svojem pohodu pa bodo naleteli na odpor. — Carnegie Steel Company, ki je tudi zvezana z U. S. Steel Corporation in ima v Farrellu zaposlenih 1200 delavcev, je najela policijo, ki je zasedla ceste, ki vodijo v mesto, in ima nalogo ustaviti vsakega piketa, ki bi hotel v mesto.

Okoli 100 piketov je izvleklo iz avtomobila dva delavca pri Shamrock Coke Company, ko sta hotela na delo. Piketi so bili razjarjeni, ker jim je bila zaprta voda v njihovih stanovanjih.

V hiši bivšega deputy šerifa, ki je zaposlen pri H. C. Frick Company, se je razletela bomba, toda njegova družina je srečno ušla vsaki poškodbi.

Medtem ko je samo še nekaj dni, predno stopi v veljavo pravilnik predsednika Roosevelta, se majnerski praznik naglo širi v sosednji državi West Virginia in Ohio.

Piketi so korakali mimo Weirton Steel Co. v Clairton in Clarksburg, W. Va. in v Steubenville, Ohio in policija je stala na straži, da prepreči vsak nemir. Nad 13,000 uslužbencev pri Weirton Co. je pustilo delo, ker je družba kršila pravila NRA. s tem, da je silila delavce, da bi delali nad 40 ur na teden.

Njihovi voditelji tudi zahtevajo priznanje — Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers.

Poročila o resnih delavskih nemirih prihajajo iz raznih tovarn za jeklo v dolini reke Ohio, kjer Wheeling Steel Corporation in U. S. Steel zaposlujete okoli 16,000 delavcev.

V Fayette okraju, kjer se je pričelo gibanje za majnerski praznik, so majnerski voditelji sklicali velikanski shod blizu Centerville v Washington okraju ter bodo skušali vstaviti vsak industrijski obrat v okraju.

Njih boj je naperjen proti Frick kompaniji, ki noče podpisati pravilnika za premogovno industrijo. Ko enkrat pogodba stopi v veljavo, bodo majnerji rešeni suženjstva, ki jih je tiščalo že več desetletij.

V novi pogodbi je zelo pomembna točka, ki zahteva, da delavec, ki je zaposlen pri kaki kompaniji, ni obvezan, da mora stanovati v kompanijski hiši, ako hoče dobiti delo pri kompaniji.

Poulični boji v glavnem mestu Kube

STAVKARJI SO NAPADLI JEKLARNO

Ford zaenkrat še ne namerava ustaviti dela v svojih tovarnah. — Pinchot in Roosevelt se posvetujeta.

Clairton, Pa., 29. septembra. — Pri Clairton, Pa., je prišlo danes do velikih nemirov, ko je kakih tritisoč stavkujočih premogarjev napadlo tamkajšnjo tovarno Carnegie Steel Company ter so dejanski polastili celega kraja.

Štrajkarji zatrjujejo, da jeklarna rabi premog, ki ga kopljejo v južnih premogovnih okrajih.

Delavnice Weirton Steel Company v Weirton in Clarksburg, W. Va., ter v Steubenville, Ohio, počivajo. Zaštrajkalo je nad 10 tisoč delavcev.

Hyde Park, N. Y., 29. septembra. — Governer države Pennsylvanije, Gifford Pinchot, se je danes dalj časa posvetoval s predsednikom Rooseveltom. Pozneje sta se sporazumela, da se morajo one jeklarne, ki kontrolirajo premogova okrožja, vkloniti pravilniku, v kolikor se tiče delovnega časa in mezd.

Detroit, Mich., 29. septembra. Uradniki Ford Motor Company nočejo z nobeno besedo komentirati stavke v Fordovih tovarnah v Chester, Pa. in Edgewater, N. J. Le toliko so izjavili, da izdelovalci orodja niso hoteli zastavkati, ker so njihove plače znatno višje, kot so po drugih delavnicah.

Odločno so tudi zanikali vesti, da namerava Ford začasno prenehati z delom v vseh svojih tovarnah.

Fordova družba ni podpisala NRA pravilnika, navzlic temu se bo pa pokorila vsem določbam, ki jih pravilnik vsebuje.

AMERIKA PIJE PIVO

Washington, D. C., 29. septembra. — Tajnik United States Brewers' Association, C. D. Williams, je izjavil, da so Amerikanci v avgustu popili 1,441,727,168 kozarcev piva; od 7. aprila, ko je bilo pivo zopet dovoljeno, pa do konca meseca avgusta so popili 5,748,447,632 kozarcev piva.

V avgustu so popili 22,002 sodčka piva več kot v juliju in trikrat toliko kot v avgustu leta 1918.

Zvezna blagajna je od 7. aprila pa do konca avgusta prejela davkov na pivo $71,177,539.

NASELNIŠKI URADNIKI ODPUŠČENI

Delavski tajnik je odslovil 16 naseljniških uradnikov v New Yorku. Med njimn jih je deset, ki so bili v naselniški službi od 10 do 15 let. Odpoved stopil v veljavo v 48 urah. Delavski department skuša s tem znižati izdatke ter je naselniški deartment združil k naturalizacijskim departmentom.

FRANCIJA JE PROTI BLAGU IZ AMERIKE

Poljedelsko ministrstvo je zelo omejilo uvoz ameriških poljskih pridelkov. — Znižanje znaša skoro 50 odstotkov.

Pariz, Francija, 29. septembra. Za zadnje četrtletje letošnjega leta je poljedelsko ministrstvo zelo omejilo uvoz ameriških poljedelskih pridelkov v Francijo.

Ministrski odlok, ki je bil priobčen v uradnem "Journal Official", sicer ne navaja, koliko so prizadete posamezne države, toda je očividno, da so Združene države prikrajšane za najmanj 50 odstotkov svojega izvoza.

Najbolj je prizadet uvoz ameriških jabolk in hrušk. Medtem ko je bilo v zadnjem četrtletju lanskega leta dovoljenih 315,000 kvintalov sadja, je letos za isto dobo dovoljenih samo 210,000 kvintalov. Za drugo sadje je znižana kvota od 55,000 kvintalov na 25,000 kvintalov. Med drugim blagom je tudi znižan sledeči uvoz: ovčje meso od 7000 kvintalov na 4500; svinjina od 15,000 na 7500 kvintalov; zmrznjena govedina od 37,500 na 500 kvintalov.

Ravno tako je bil znižan dovoz ameriškega žita in sicer: oves od 80,000 sodov na 7500, ječmen od 275,000 na 120,000, rž od 90,000 na 7500 in koruza od 600,000 na 450,000 sodov.

Poljedelski minister ima pravico zvišati kvoto na 33 odstotkov, ako je po njegovem mnenju potrebno.

PREDSEDNIK KOT KRSTNI BOTER

Hyde Park, N. Q., 29. septembra. — Po trudapolnem delu celega tedna si je predsednik Roosevelt privoščil nekoliko odpočitka na svojem domu v Hyde Parku.

Toda v tem času je bil boter 9 mesecev staremu otroku svojega dolgoletnega prijatelja E. Lookerja.

Obsodba Luerjevih odvajalcev.

Edwardsville, Ill., 29. septembra. — Usoda šestih odvajalcev Augusta Luerja, med katerimi je ena ženska, se nahaja v rokah porotnikov. Najvišja kazen za odvedbo v državi Illinois je smrt.

PARAGVAJCI SO VJELI 900 SOVRAŽNIKOV

Asuncion, Paragvaj, 29. septembra. — V Asuncion je bilo pripeljanih iz Gran Chaco nad 900 bolivijskih ujetnikov, ki bodo poslani v jetniške tabore.

Paragvajci imajo do sedaj vjetih 125 bolivijskih častnikov in 300 vojakov.

BIVŠI KAJZER OBČUDUJE A. HITLERJA

Bivši kajzer pravi, da je Hitler odstranil strahopetstvo iz nemške zastave. — Nemčijo je zaščitil pred boljševizmom.

Včeraj se je vrnil v Ameriko znani ameriški pisatelj George Sylvester Viereck. V Evropi se je mudil dalj časa ter ob tej priliki obiskal tudi bivšega nemškega kajzerja v njegovem prostovoljnem izgnanstvu v Doornu.

Rekel je, da se bivši vladar zelo navdušenje za Hitlerja in popolnoma odobrava njegove odredbe.

Bivši kajzer je rekel: — Hitler je odstranil strahopetnost (the yellow streak) iz nemške zastave. On je končal delo, ki ga je bil pričel Bismarck ter prvič v zgodovini združil vse Nemce. Zelo mi je žal, da ne morem biti v Nemčiji, ker bi bil tako rad navzoč pri preporodu nemškega naroda.

Nadalje je izjavil bivši kajzer, da je Hitler zaščitil Nemčijo in svet pred boljševizmom.

Na vprašanje, če bo Nemčija zopet postala cesarstvo in če se bodo Hohenzollerneci vrnili na nemški prestol, je odvrnil Viljem: — Čemu pa ne? Vse je odvisno od Hitlerja.

Viereck pravi, da bo Hitler kmalu sklenil z Židi nekak konkordat, ki bo sličen konkordatu z rimsko-katoliško cerkvijo.

NEMČIJA BAJE NOČE VOJNE

Paul Boncour svetuje Nemcem, da preiskujejo štiriletno kontrolo. Goebbels zatrjuje, da Nemčija ne mara vojne.

Ženeva, Švica, 29. septembra. Francoski zunanji minister Jos. Poul-Boncour je jasno povedal mnenje svoje vlade, da Francija nikakor ne more dovoliti Nemčiji, da bi se oborožila. Ta njegova izjava je sledila takoj izjavi nemškega delegata dr. Goebbelsa časnikarskim poročevalcem, da morajo Nemčijo smatrati za sebi enako tovarišico v skupnem prizadevanju za evropski mir.

Francosko stališče je Paul-Boncour pojasnil na konferenci z nemškim zunanjim ministrom baronom Konštantinom Neurathom, ki bo v nekaj dneh odpotoval v Berlin, da se posvetuje s kancelerjem Hitlerjem o oborožitvenih predlogih Francije, Anglije in Italije.

Da Nemčija želi mir, je izrazil nemški minister za prosveto in propagando dr. Joseph Goebbels z besedami: — Kdor trdi, da Nemčija želi vojno, je kratkoviden, ker se vsaka druga država oborožuje, mesto razorožuje.

Goebbels je dalje rekel, da je Nemčija skupno z drugimi državami pripravljena delovati na to, da Evropa po vojni okreva in živi v miru, da pa je vedno pripravljena nastopiti proti boljševizmu. Zahteval pa je, da Nemčiji ne sme biti vzeta pravica samoobrambe.

PREDSEDNIK SAN MARTIN ŽELI PRIZNANJA ZDRUŽENIH DRŽAV

HAVANA, Kuba, 29. septembra. — Ko so vprizorili danes komunisti veliko demonstracijo, je bilo pozvano vojaštvo, naj jo zatre. Pri tem je prišlo do vročih pouličnih bojev, tekom katerih so bile štiri osebe usmrčene, med njimi tudi neki petnajstletni deček. Boj se je začel v ulici Reina. Oblasti pravijo, da so komunisti oddali prve strele.

Havana, Kuba, 29. septembra. Lakota, bolezni, štrajki, politični nemiri in finančne zadrege še vedno delajo vladi velike preglavice, toda vlada z zaupanem gleda v bodočnost, ker pričakuje, da bodo Združene države priznale novo vlado, nakar bo cela dežela zopet popolnoma pomirjena.

Meščani so mirno šli za svojim poslom, komunisti so imeli tri shoode in več sto lačnih črncev se je zbralo pred predsednikovo palačo, zahtevajoč hrane. Na več krajih mesta so postavili ljudske kuhinje.

Zvečer se je izvedelo po mestu, da je vlada naprosila župana Alberto Bianca, da bi odstopil, toda župan je prošnjo odklonil. Na to so bili k njemu poslani vojaki, toda jih ni hotel sprejeti.

Skupina dijakov je pričela kopati zakope pri mostu čez reko Almendares. Medtem je sedelo več sto armadnih častnikov v hotelu National, zavedajoč se, da je obrok za vrnitev na službena mesta potekel in da so izgubili vsako pravico do svoje službe.

Vojaki in dijaki niso zadovoljni z nastopanjem mestnih gasilcev in so jim zagrozili, da bodo reorganizirali gasilski department. Vojaki in dijaki so prikorakali na gasilsko postajo v Dragones ulici, da se pogajajo z gasilci, ki pa so na nje obrnili vodovodne cevi in so demonstranti odšli.

Vojaki so obiskali vse policijske stražnice v Havani in so policistom vzeli vse drugo orožje, razen revolverjev in nekaj nabojev. Vojaške oblasti so izjavile, da vojaki bolj potrebujejo strojne puške kot policisti, toda javno je znano, da vojaštvo ne veruje v zvestobo policije ter so jim vzeli orožje.

V petek popoldne je stopil v veljavo generalni štrajk. Toda že prej so zaštrajkali prevažalci piva in časopisov ter izdelovalci cigar.

Uporni častniki so še vedno v hotel National. Kakorhitro bo prišel kak častnik iz hotela, bo aretiran in bo odpeljan v vojaški glavni stan kot sovražnik vlade.

V hotelu imajo še hrane za tri dni in bodo ostali, dokler ne bodo prisiljeni zapustiti hotel.

OBTOŽENI LUBBE PRIZNAL POŽIG

Holandski komunist je polil svojo srajco s petrolejem ter zanetil požar v poslopju rajhstaga.

Lipsko, Nemčija, 29. septembra. Mladi holandski komunist, Marinus Van der Lubbe, je tekom današnje obravnave v državnem sodišču priznal, da je zanetil požar v poslopju državnega zbora.

Povedal je, da je slekel srajco, jo namočil v gazolin ter zažgal.

Predsedujoči sodnik dr. Wilhelm Buenger je prečital neko njegovo prejšnje priznanje ter a nenadoma vprašal: — Ali priznate, da ste sami zažgali poslopje državnega zbora?

Van der Lubbe, ki je stal sklonjene glave pred njim, je komaj slišno odgovoril: — Da.

Pozneje je rekel obtoženec:

— Ko sem onega dne zjutraj vstal, še nisem imel nobenega namena zažgati. Ideja se mi je pojavila, da sem šel ob dveh popoldne mimo poslopja državnega zbora. Popoldne sem preživel v nekem predmestju ter se vrnil v mesto ob osmih zvečer.

Na zapadni strani je razbil šipo ter se splazil na hodnik. Tam je slekel srajco, jo namočil v gazolin in zažgal.

Cel postopek je trajal dobrih deset minut.

Lipsko, Nemčija, 29. septembra. — Delavec Paul Zachow je pred najvišjim sodiščem kot priča izjavil, da ni nikdar nagovarjal Marinusa van der Lubbe k požigu, zlasti pa ne za požig palače nemškega državnega zbora.

Nazijci so iz Berlina pripeljali 14 prič, ki naj bi s svojimi izpovedbami potrdili trditev sodišča, da za požarom v državni zbornici tiči komunistična zarota.

Zachow, najbrže prestrašen, je rekel pred sodiščem: — Sem dober Nemec. Trpel sem že dovolj.

Zachowa je obdolžil nazijski delavec Ernst Panknin, da je Zachow gradil most do Moskve. Panknin je strogo zastražen in bo pod stalnim varstvom, dokler se bo nahajal v Lipskem.

Dva komunista so kot priči pripeljali iz koncentracijskega taborišča.

MACADOO V MOSKVI

Moskva, Rusija, 29. septembra. Senatorja McAdoo in Reynolds sta bila v daljši konferenci s sovjetskim zunanjim komisarjem Maksimom Litvinom. Reynolds je takoj po konferenci odpotoval iz Moskve, McAdoo pa bo z aeroplanom odpotoval v nekaj dneh.

NEMČIJA JE PRVA PRIZNALA RUSIJO

Moskva, Rusija, 29. septembra. Nemčija je bila prva evropska država, ki je priznala sovjetsko vlado. 16. aprila 1922 sta Nemčija in Rusija podpisali rapallsko pogodbo, s katero je bilo rešeno vprašanje o dolgovih, je bilo potrjeno medsebojno prijateljstvo in obnovljeni diplomatični odnošaji. Poprej pa je že Nemčija priznala sovjetsko vlado, ko je v maju 1921 sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President — L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 2—3878

GAVRILO PRINCIP IN FRANK PENNINGTON

Prvi je bil posredni povzročitelj svetovne vojne, drugi jo je pa zaključil.

Princip je s svojimi usodepolnimi streli v Sarajevu dal signal, toda fant baje do smrti ni vedel, kaj je povzročil.

Avstrija ga je zaprla v trdnjavo, kjer je bil tako strogo zastražen, da se mu ni niti sanjalo, da je bil on tisti, ki je zanetil svetovni požar.

Umrl je za jetiko v drugem letu svetovne vojne. V začetku meseca septembra tekočega leta je pa umrl v Brightonu na Angleškem Frank Pennington, po poklicu telegrafist.

Pennington je 11. novembra 1918 po načrtu angleškega generalnega štaba oddal brezžični brzojav za ustavitev sovražnosti na vseh bojiščih zapadnih velesil. Po njegovem poročilu so bile takoj ustavljene sovražnosti proti poraženi nemški armadi.

Zgodovina se bo spominjala Principa kot povzročitelja svetovne vojne, Pennington pa kot moža, ki jo je zaključil.

Če malo globlje premislimo, pridemo do zaključka, da je bila svetovna vojna že davno pred Principom skotena in da se sleherni moti, ki misli, da jo je zaključil Pennington s svojo brzojavko.

Doba, v kateri živimo sedaj, je namreč le nekako kilavo premirje.

GROZDJE

Po vzhodnih tržiščih, naprimer v New Yorku, je letos razmeroma malo grozdja. Prejšnja leta v tem času so ga bili vsi trgi polni; noč in dan so drveli iz Californije tovorni vlaki, napolnjeni z grozdjem. Cena je bila precej visoka. Tona ni bila dosti izpod sto dolarjev, dočim je dobil californijski vinogradnik komaj petnajst ali dvajset dolarjev zanjo.

Par let po uveljavljenju prohibicije se je pridelek grozdja strahovito povečal.

Kjerkoli so bila le količkaj ugodna tla za trto, so jo zasadili.

Celo predsednik Hoover je delal z grozdjem kupčije in se ni pri tem dosti brigal, če je namenjeno za jelly ali za vino.

Californijski vinogradniki slutijo konec prohibicije. Namesto, da bi grozdje pod ceno prodajali in ga pošiljali v daljne kraje, ga bodo raje doma izpremenili v vinsko kapljo, ki jo bodo lahko s pridom in precejšnjim dobičkom prodali.

Navzlic temu je pa povpraševanje po grozdju veliko. V trinajstih letih prohibicije se ljudje niso samo naučili postavo temeljito kršiti, pač pa tudi izdelovati doma precej okusno pijačo.

Kakšne postave bodo glede vina, ko bo prohibicija odpravljena, se ne ve. Najbrž bodo pa dosti strožje kot so bile v zadnjih trinajstih letih. Vladi bo šlo predvsem za to, da z davščinami na alkoholne pijače obogati svojo blagajno in bo skrbno pazila, da ji ne bo kak cent ušel.

Po preklicu prohibicije bo prevzela od butlegarjev ogromno dedščino. Upati je, da jo bo znala upravljati v splošno korist.

Iz Slovenije.

Najstarejši mož v Šmartnem pri Litiji.

Najstarejši mož v župniji je 86-letni Matija Žitnik, "Mačkov" oče iz Vintarjevca. Posebno je treba povdariti, da je pri teh letih še pravi korenjak, trda grča, saj je še do zadnjega kosil in še sedaj za dom nacepi vsa drva in opravlja tudi druga opravila, razen takrat, kadar ga napade stara bolezen, mrzlica. Ko so ga obiskali, je imel ravno napad in bil v postelji. Bil je kljub temu vesel in dobre volje, kajti s to boleznijo, katera ga napade že 50 let, se je že popolnoma sprijaznil. Dobil jo je pri vojakih. V začetku ga je napadala parkrat na leto, sedaj ga drži vedno kar po 3—4 dni na teden. Če bi te ne imel, bi starosti še ne čutil.

Iz svojega življenja najrajše pripoveduje, kaj je doživel v Bosni let 1878. Pravi tudi, da je bilo nekdaj boljše ko sedaj, čeprav ni jedel kofeta in mesa, ampak največ žgance, zelje in repo, in davki, da so bili polovico manjši. Bil je 25 let občinski odbornik.

Smrtna nesreča.

10. septembra popoldne je 35-letna Ivana Glavanova z Rudnika v gozdu nabirala drva, med nabiranjem ji je pa spodrsnilo in je padla tako nesrečno, da se je zakotalila po bregu nizzdol. Zadobila je notranje hude poškodbe in so jo domači našli skoraj nezavestno. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ugotovili, da ima nalomljeno hrbtenico. Vsaka pomoč je bila zaman in je 12. septembra ponoči nesrečnica izdihnila.

Brata je obstrelil.

13. septembra so prepeljali v ljubljansko bolnico 35-letnega Poldeta Hribarja iz vasi Male Hribe nad Tuhinjem, ki ga je lastni brat obstrelil s karabinko. Doslej še ni znano, kako je prišlo do te hude nesreče. Krogla je zadela Hribarja v glavo in je njegovo stanje precej resno.

Bik ga je napadel.

Malo je manjkalo, da ni prišel 9. septembra popoldne sin šolskega upravitelja iz Bukovice v Selški dolini ob življenje. Mali dečko se je igral na travniku, ko so prignali mimo bika. Žival ni kazala prav nobene podivjanosti; zato pa so bližnji ljudje tem bolj ostrmeli, ko so opazili, da je bik iznenada podivjal in napadel nič hudega slutečega upraviteljevega sina. Še velika sreča v nesreči je bila, da so se pogumni ljudje takoj pognali za pobesnelim bikom in ga ukrotili še predno je mogel fantka resno poškodovati. Kljub temu pa je prizadejal bik z rogom otroku znatno rano na nogi, tako da je moral iskati deček zdravniške pomoči. Otrok je izven nevarnosti.

Hud boj z jazbecem.

V nekaterih delih Kočevske dela jazbec posebno v tem času kmetu veliko škodo. Čeprav to žival razmeroma precej preganjajo, se je v zadnjih letih hudo razmnožila.

Pred dnevi je znani Francelj poklical psa in sta krenila čez polja, ki so raztresena med gozdovi. Tudi to pot je bil v koruzi jazbec. Pes je navalil nanj in gospodar mu je pomagal. Obdelovala sta ga in ga le s težavo zmogla.

Jazbec se je branil z vsemi močmi. Kdo bi se ne v takem položaju! Z gobcem in tacami je delil rane psu in ga pograbil za spodnjo čeljust. Obupno je zajavkal pes, se branil, a bolečine so bile prevelike, zato je končno prosil pomoči gospodarja.

Gospodarju ta neenaki boj ni bil nič kaj po volji. Priskočil je prijatelju na pomoč, pograbil jazbeca za zadnji nogi in ga dvignil v zrak. Žival je res spustila psa, a se istočasno zvila in vgriznila človeka v roko. Spustil jo je na tla in jo brcnil z nogo, kar pa se mu ni izplačalo. Kmalu bi bil dobil še kaj, jazbec mu je odtrgal peto na čevlju.

Nadaljeval se je boj med živalmi, dokler se psu ni posrečilo, da je jazbeca pograbil za golt. Tiščal ga je k tlom, četudi mu je jazbec obdelaval kožo z nogami. Zlomek vedi, kakšen bi bil konec, ko bi mož ne bil potegnil iz žepa noža in jazbecu razparal trebuha.

Pa ni odnehal, vlačil je črevа za seboj, napadal psa, dokler ni omagal in končal to res mesarsko klanje.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

V nedeljo, 8. oktobra, priredi korporacija Slovenskega Narodnega Doma prireditev s petjem, godbo in kratko šaljivo igro, kateri sledi prosta zabava in ples. Ob tej priliki bodo aktivno sodelovala skoro vsa prosvetna društva iz Greater New Yorka z izbranimi točkami, kakor tudi nekaj posameznih talentov tukajšnje slovenske kolonije. Podporne in druge organizacije ter rojaki vobče pa bodo gotovo podprli omenjeno prireditev in se udeležili koncerta v velikem številu, kajti ves dobiček je namenjen v dobrobit Slovenskega Doma, in vsi nastopajoči sodelujejo brezplačno.

Slovenski Narodni Dom je naše zbirališče in središče, zato upamo, da ne bo nihče prezrl tega dneva in se bo prišel poveselit v krog svojih ljudi. Ne samo, da bo s tem zadostil svoji narodni dolžnosti in gmotno prispeval k uspehu, temveč se bo tudi imenitno zabaval. Preskrbljena bodo dobra okrepčila, svirala bo izvrstna godba za one, ki se radi zavrte, in tudi duševnega užitka ne bo manjkalo. Vstopnina je samo 40 centov.

Podrobneje o programu bomo že poročali.

Odbor Sloven. Nar. Doma.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za $2.60	Din. 100	Za $8.60	Lir 100
" $4.75	Din. 200	" $16.85	Lir 200
" $6.90	Din. 300	" $41.—	Lir 500
" $11.20	Din. 500	" $81.75	Lir 1000
" $22.—	Din. 1000	" $162.50	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo $5.00 morate poslati			$ 5.75
" " $10.00	"	"	$10.85
" " $15.00	"	"	$16.—
" " $20.00	"	"	$21.—
" " $40.00	"	"	$41.25
" " $50.00	"	"	$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino $1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

AMERIŠKE NARODNE PESMI

"Vsi so prinesli svojo glasbo — godbo, plese in pesni, ljudske in verske", je pisal pokojni Franklin K. Lane, tajnik notranjih zadev pod Wilsonom. "Vsi so prinesli svojo glasbo in svoja godala. Vsi so prinesli svoje poezije, svoje narodne pesni, junaške balade..." Tako je pravil pokojni Lane o nas prineseljencih, poudarjajoč pesniško lepoto, ki so jo priseljenci prinesli s seboj.

Ob tej bogati dedščini priseljencev vsiljuje se vprašanje: — Kaj pa z ameriškimi narodnimi pesnimi? Ali imamo resničnih ameriških narodnih pesni, ki so značilne za ta narod kot so narodne pesni evropskih narodov?

Ameriški glasbeni kritiki so bili dolgo časa dokaj skeptični v tem pogledu. Belokožec, dejali so, še premalo časa ovladuje ta kontinent, da bi se ustvarile glasbene tradicije. New England je bila v svoji rani zgodovini praveata "puščava", kjer se je petje in ples smatralo kot nekaj pregrešnega in nečimurnega. V vzhodnih državah so rani glasbeniki ustvarjali le cekvene pesni. Niti eden komponist posvetne glasbe se ni pojavil na tem kontinentu za skoraj poldrugo stoletje po prihodu Pilgrimcev. Bili so sicer Indijanci in črnci. Vsako izmed več kot tristo indijanskih plemen je imelo svojo narodno glasbo, pesni in plese ob spremstvu piščalk, bobnov in drugih primitivnih instrumentov, ali ta indijanska narodna glasba ni tvorila del tradicije belokožca. Narodna glasba črncev tudi se je dozdevala nekaj tujega.

Še le ko je slavni češki komponist Antonin Dvorak prišel leta 1892 v Ameriko za štiriletno bivanje, je Amerika odkrila polno vrednost narodne glasbe. Dvorak je bil prvi komponist svetovnega slovesa, ki je iskal inspiracijo v ameriških narodnih pesnih. Njegova slavna simfonija "Novi Svet" razodeva tragove narodne glasbe. Dvorak je bil ravnatelj narodnega glasbenega konservatorija v New Yorku in kot tak je vzpodbujal svoje učence, naj zajemajo iz vira narodnih pesni. Saj glasbo na češko in slovansko narodno pesen in želel je, da bi se isti vir bogastva tudi tukaj uporabljal. Harry Shelley, Loomis, Burleigh, Goldmark, Fisher in Zeckener so bili njegovi učenci izmed drugih važnih ameriških komponistov in ti so sledili nasvetu mojstra. Začeli so eksplorirati ameriško narodno glasbo in odkrili, da je imela nepričakovano globino in lepoto.

Najprej prihaja seveda glasba in pesni črncev. Njihova glasba je značilna po svoji gorkoti v melodičnih frazah. Nekatere pesni so globoko čustvene, druge so izraz otročje vere, druge zopet tjavendanske površnosti, vse pa so odkritosrčne, globoko muzikalne in odsevajo otročjo dušo plemena, dolgo podložnega. Glasba črncev je napravila globok vtis na ameriško življenje. Iz nje se je rodil "minstrel song", "rag-time", "blues" in "jazz". Ta danes značilna ameriška glasba je le adaptacija glasbe črncev, prilagojena mrzličnemu načinu življenja modernega velemesta.

Južne pokrajine Združenih držav poredmjačijo pred vsemi drugimi, kar se tiče njihovega prispevka k ameriški glasbi in pesni, ali druge pokrajine imajo tudi svojo narodno glasbo. Imamo ljubavne pesni Vzhoda in Zapada, cowboys in hoboes imajo svoje pesni, v ameriškem pogorju nahajamo značilne ljudske pesni, gozdarji in rudarji, vozniki in čolnarji imajo svoje starodavne pesni.

Vsa zgodovina Združenih držav se odseva v ameriških narodnih pesnih. Najstarejša, "Yankee Doodle", sega nazaj v dobo, ko so tolerirali le psalme in himne, pa se je vendarle zahtevalo "dobro petje". Imamo zapiske o nekem švedskem pastorju v Pennsylvaniji, ki je nalagal globe šest šilingov za "slabo pevanje". Kako je nastal "Yankee Doodle", se ne ve. Glasba je baje angleškega izvira. Nekateri pravijo, da izvirno besedilo so pevali angleški vojaki v zasmeh ameriškim revolucijonarcem. Kasneje pa so jo Amerikanci sami prevzeli kot svojo pesen. In tako je ta narodna pesen prišla dol od generacije do generacije, pa je še vedno jako popularna, zlasti prvih stih:

Yankee Doodle came to town
Riding on a pony.
Stuck a feather in his cap
And called it macaroni.

Sedanja generacija seveda ne ve, da "macaroni" tedaj je pomenjal nališpanega človeka, (gigrl).

"Turkey in the Straw" (puran v slami), je klasična ameriška pesen, ki je preživela mnogo generacij. Ima nebroj stihov. Vsaka panoga poljedelstva je nekaj dodala.

"Rosie Nell" je druga tipična starodavna pesen. Pesen je iz dobe prvih naseljencev in poveličuje se ženska, ki je jahala na divjem konju, zorala ledino in uspešno pridelala žito in alfalfo — ter troje deklet.

"Sweet Betsy from Pike" je romantična pesen iz sredine prejšnjega stoletja, ki odseva srečo in nesrečo življenja v "zastrtem vozu" pionirjev.

Duh Juga je našel svojega največjega tolmača v Stephen Collins Foster, ki je dal Ameriki nekatere izmed najboljših melodij. Njegove uglasbitve so postale praveate ameriške narodne pesni. Njegov "Old Folks at Home", "Oh, Susannah" "Old Black Joe", zlasti pa "My Old Kentucky Home" so znane po vsem svetu in veljajo kot ameriške narodne pesni.

Civilna vojna je dala Ameriki mnogo narodnih pesni. "Dixie" se je zamilila Jugu in postala je himna južnjakov. Še danes Amerikanec iz Juga kar vzkipi, če mu jo zapoješ. "Marching through Georgia" je koračnica seveda. Iz te dobe tudi izvira "Glory, Glory, Allelujah", ki je še danes ravno tako popularna pesen.

Industrijalna doba po Civilni vojni znači začetek novega življenja v ameriški glasbi. Amerika se je spoznala s simfonijami, operami in drugimi kreacijami slavnih glasbenikov, ali tudi nanarodne pesni so se stalno porajale. Premogar je zapel svoj "King Coal", ki pove o njegovem nevarnem življenju. "Dear Old Number Six", "Shoveling Iron Ore" in "Shoo Fly" so tudi rudarske pesmi. Hobo, tipični ameriški potepuh industrijalne dobe, pel je "We are Four Bums", "Wandering" in značilni "Hallelujah, I'am a Bum" Pesem "Ro' Boy", ki poje o železniškem roparju, je postala priljubljena med jetniki.

Večja mesta so adoptirale "Crag time" in pozneje "jazz", dostikrat vulgarno glasbo, dokler ni priseljenčev sin, George Gershwin, jo povzdignil do časti simfonije s svojo "Rhapsody in Blue". Drugi komponisti Rosenfeld, Lewis, Paul Whitman, so se prizadeli ustvariti plemeniti "jazz".

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da ameriške narodne pesni so pokrajinske. Jug ne peva istih pesni kot Sever, podeželska Amerika ima svoje pesni in mesta imajo svoj "jazz".

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

Peter Zgaga

Neki rojak je bil tako nediskreten, da mi je dal čitati pisma, ki mu jih je pisala letošnje poletje njegova žena z dežele, kjer je bila sedem tednov na počitnicah.

Jaz sem bil toliko radoveden, da sem pisma površno prečital in sem toliko nesramen, da na tem mestu objavljam iz njih par odstavkov:

"Povem ti, da je znoreti v tej puščobi. Če bi me sram ne bilo in če bi ne plačala za dva tedna vnaprej, bi bila že zdavnaj doma.

"No, pa bom že prestala, sosed je jako galant. Ima jako hudo žensko, pa me tolaži in pravi, da je hudo od začetka, če je človek sam, toda pozneje se že dobi kompanijo.

"Rajža je bila jako prijetna. O, to smo se vozili Se mi zdi, da sedem ali osem ur. Pa ne vem zagotovo, če sedem ali osem, ker sem malo zaspala.

"Oh, zdaj sem se spomnila: — Ali si zlil izpod ajsbakse vodo? Če te ni bilo doma, ko si dobil to pismo in če so ti pismo drugi prinesli — pojdi kar brž domov in zlij vodo izpod ajsbakse, da ne bo pretekalo. Saj vendar veš, kakšna živina je landlord. Pa ga lepo pozdravi, če ga vidiš. In nikar ne ajfraj. Takih kot sta ti in landlord, je tukaj na ducate.

"No, potem pa me je kondukter zbudil in rekel: — Sedaj pa le, gospodična, sedaj smo pa že tu! — Debelo sem ga pogledala, čemu mi pravi gospodična, no, pa je bilo vse olrajt!

"Predno sem pa šla iz trena, mi je pa črn porter pakelce in kufer pripravil in me je dobro skrtačil. No, en kvoder sem mu dala.

"In milkmana je treba ta teden plačati, pa nikar ne pozabi. V šalici na kostnu je denar. Pa za en batel mu ni treba plačati, se je skisalo.

"Tukaj pri teh ljudeh je jako olrajt. So vsi zelo prijazni in golant. Zvečer gremo spat, zjutraj pa vstanemo, tako da je olrajt.

"Tudi kislo mleko je olrajt, čeprav je izpod krave. Sosedje pravijo, da moram vsako leto sem priti, ker imajo zelo sitne babe. Pa nikar nič ne ajfraj, saj so oženjeni. Jaz se pa tudi omožena. Oh, kaj bi dala, če bi bila ledig...

"Kopat se gremo vsak dan. Oh, ti ne veš, kako so ženske oblečene, da je sramota. V vodi imajo hlače in kiklje čez in kape na glavi. Jaz sem pa rada bolj komod. Je jako huda vročina.

"Če bo prišel kolektor od inšurenc, mu povej, da je za prihodnji teden vse plačano. Kar povej mu, nič se ga ne boj, saj ga ni nič v hlačah. Enkrat me je že nalimal, pa me ne bo več.

"Košta ni kaj prida. Sama jajca. Jajca in mleko. Postelja ni preslaba, ampak spimo tri skupaj. To je nerodno, ker bi bila rada vsaka zase. No, teh par tednov se bo že potrpelo.

"Odkar sem tukaj, so se začeli moški vsak dan razirati in frišne srajce oblačijo in speglane hlače nosijo. Je vse drugačen luft tukaj kakor v mestu. Oziroma vsa drugačna atmosfera. Ali ni lepa beseda — atmosfera? — Apotekar mi jo je povedal, ko sem šla neke pulferce kupit, saj veš, na deželi je mestni človek precej ješč in se prav hitro zabaše. Jaz sem pa že tako ali tako temu podvržena. Kakšna atmosfera je pa kaj v mestu? Upam, da je olrajt. Le čakaj, pa še par drugih takih špasnih besed mi je povedal, pa se jih ne morem spomniti, ker moram neprestano misliti na te. Človeku ne ostane v spominu. Je olrajt možak ta apotekar. Človek mora biti z vsemi prijazen, ker ne ve, kaj pride.

"Pa na kanarčka nikar ne pozabi. Le glej, da mu boš dal vsak dan jesti. In mački daj mleka. Cajtenge so plačane do drugega ponedeljka. Potem jih pa ni treba več, saj ti ne bereš, saj vem, da se vsak večer v kevdru nalivaš. Oh, čemu sem te vzela!? Take atmosfere kot si ti, se človek hitro navaliča.

"Le merkaj, veš, je drugih dedcev dosti. Vsi tukaj bi se takoj ločili, če bi se svojih ženâ ne bali. Tudi apotekar si želi druge atmosfere, pa se svoje žene boji.

"Kakorhitro dobiš to pismo, mi pošlji ves denar, kar ga imaš. Saj veš, da ne more biti človek brez centa pri tujih ljudeh.

"Kmalu se vidiva. V soboto se vrnem. Ah, to je bil vakejšen!

KRATKA DNEVNA ZGODBA

GORENJSKI ALEŠ

Njegova pot je bila dolga in trnjeva, njegovo življenje težko in mračno. A šel je, ker ga je klical Bog, kajti čutil je, da mora iti in slušal je tisti skrivnostni glas v srcu. Ni ga bilo, ki bi ga mogel zadržati, pa če bi sredi poti moral od lakote in tegobe leči in umreti.

Aleš mu je bilo ime in peti je bil v družini. Do svojega dvajsetega leta je bil doma in je pridno delal. Potem se je zagledal v lepo dekle, v mlinarjevo Tončko. Tončka je bila pridna in pametna, a zakona se je bala. Bila je preveč tiha in mirna, prepričana je bila, da ne bo v zakonu nikoli srečna niti ona, niti tisti, ki se z njo poroči. Nekaj časa je živela doma in delala ter molila.

Hipoma se je razneslo po vasi, da je odšla Tončka v samostan.

Aleš ni hotel, ne mogel verjeti. Hitel je k mlinarjevim in zvedel, da Tončke res že tri dni ni več doma, ker je vstopila v strogi red karmeličank.

V Alešovem srcu je tedaj nekaj zakrvavelo, toda ne za dolgo. V njegovo dušo je prisijala druga luč, luč ljubezni, ki se odpove vsemu zemskemu. Tudi on je bil sanjav in miren človek. Hotel je tudi sam v samostan. Ker se je pa oče protivil, mu niso ugodili in nastopil je svojo romarsko pot.

Preden je odšel, je čital Tončkino pismo, ki je med drugim pisala svojim domačim:

"Molite za mene! Tudi Aleš naj se nikar ne jezi. Rada sem ga imela v srcu in ne bom ga pozabila, čeprav mu nisem tega nikoli omenila. Izbere naj si drugo! Jaz sem srečna."

"Da, izbral si bom novo izvoljenko, popotna palica mi bo odslej družica," je šepnil Aleš.

Naslednji dan si je navezal culo in odšel. Počasi je hodil od vasi do vasi, obiskoval cerkve in molil.

Nekateri so menili, da je lenuh. Ponudili so mu delo. Takoj je priskočil in pomagal. Delal je povsod in tudi med delom molil. Prosjačil ni nikoli. Pripetilo se je, da več dni ni dobil gorkega v želodec. Mirno je potrpel in romal dalje, z zoro je vstajal, a z večerno zarjo legal počivat v travo ali kozolec, kakor je naneslo.

In tako se je pripetilo, da je spet priromal domov, kajti človek sam ne ve, da ga korak najrajši zanese tja, kjer se je rodil. Prosila ga je mati, naj ostane, oče mu je ponujal posestvo:

"Ne tavaj po svetu kakor izgubljenec! Tri leta si bil na poti, zdaj ostani doma in se spočij. Potem prični z delom, ali ni škoda takega grunta, jaz sem star in mu nisem več kos."

Sin je sklonil glavo:

"Kar pravite, je res. Toda odpustite mi, ne morem drugače, moram dalje za glasom, ki ga čujem v sebi."

Oče starec je sklonil glavo, mati starka je zaplakala. Aleš ju je potolažil in šel v svisli, kjer je spal v mehki postelji.

Naslednjo jutro je spet odšel.

Starši so zgrešili za njim vsak sled. Šele čez pol leta jim je sporočil, da je pomagal v neki bolnišnici, kjer je razsajala kužna bolezen. Pisal jim je, naj mu odpuste, da jih pač ni hotel begati in da je ostal zdrav.

Neki dan se je pa Aleš nepričakovano vrnil:

"Odpustite mi, roditelja, kajti velik grešnik sem! Skromni kapucince mi je povedal, da moram ostati doma in vaju slušati."

Razveselila sta se oče in mati. Sin je ostal doma. Delal je in molil. V hiši se je naselilo blagostanje in roditelja sta bila srečna. Tudi Aleš je bil navidezno srečen, a v srcu mu je kljuvala bolečina, hrepenenje ga je gnalo, a ni smel po svetu. Vedno je videl pred seboj sliko samostanke, ki se je odpovedala svetu in vedno se mu je zdelo, da mora na pot.

Roditelja sta mu nepričakovano umrla. Posestvo je prepustil sestri, ki se je vesela omožila. Sam je pa spet pričel romati.

Prišel je v tuje mesto. Za mestom je stal samostan. Ko je prišel do njega, je začul ubrano zvonenje. Ponižno je pozdravil prvega človeka, ki ga je srečal in ga vprašal:

"Zakaj danes v samostanu tako zvoni? Saj ni praznik, ne nedelja, pa zvonovi tako glasno in svečano pojo."

"Sestra Felicijana je umrla. Bila jo je sama svetost!" je vprašanec odvrnil in hitel naprej.

Aleš se je stresel. Spomnil se je, da je Tončka dobila v samostanu ime Felicijana.

Kakor velik grešnik se je spazil k samostanskemu obzidju in pokleknil. Začul je za zidom sveto pesem.

Pričel je vdano moliti, začutil je v srcu, da je umrla tista, ki jo je ljubil.

Pesem je prekipela čez zidove in se razlila na poljano, vmes je donelo ubrano zvonenje, ki ga je raznašalo valujoče klasje in Alešu se je zdelo, da pozvanja vsaka bilka in se poslavlja od pobožne sestre Felicijane.

In tedaj je začutil neizmerno blaženstvo. Zazdelo se mu je, da se je siva samostanska stena razmaknila. Za trenutek se mu je približala sestra Felicijana in mu dahnila:

"Ostani močen, Aleš! Tvoja pot je kratka, kmalu boš za menoj!"

Aleš je bil srečen. Najrajši bi zavriskal sredi polja, kajti že zdavnaj je preziral življenje, ki se mu je zdelo samo težka pokora, ki jo mora delati, da se duša očisti.

In odhitel je po zeleni poljani in prišel v prijazno hosto. Drevje ga je pozdravljalo in ga vabilo naj se spočije na mehkem mahu, grmičje mu je šepetalo. On je pa zamaknjen v notranjost korakal dalje in dalje.

Prišel je domov. Nihče ga ni spoznal, tudi sam ni povedal, kdo je. Prosil je za delo in dali so mu ga. Zvečer je spal pod stopnicami in vse noči premolil.

Neko noč je tako oslabel, da je čutil, da se mu bliža smrt. Poklical je duhovnika in svojo sestro, se ji razodel in se od nje poslovil. Zjutraj je bil mrlič.

Spet so zvonili zvonovi. Sonce je sijalo, priroda se je smehljala, ko so nesli k zadnjemu počitku gorenjskega Aleša. Položili so ga poleg njegove matere tam pri svetem Urbanu, kjer zdaj mirno sanja. Mogotci so pozabljeni, a gorenjski Aleš bo ostal živ, zakaj ljudsko izročilo ga pozna in povest o njem ne bo nikoli pozabljena!

NEPISMENOST V RUSIJI

V sedmi številki "Dežele sovjetov", glasila društva za gospodarsko zbližanje s Sovjetsko Rusijo, piše legacijski svetnik sovjetskega zastopstva v Pragi A. Polocki o razmahu savjetske kulture in s tem v zvezi navaja nekatere zanimive podatke iz carske Rusije. Tako omenja, da do revolucije v Rusiji ni bilo več kot 27 odstotkov pismenih ljudi, a narodne manjšine skoraj sploh niso imele šol. V začetku lanskega leta je pa znalo čitati in pisati že 80 odstotkov odraslega prebivalstva v starosti od 16 do 50 let, a v mestih je dosegel ta odstotek že 90. Pri porastu pismenosti ruskega prebivalstva je igrala važno vlogo uvedba abecede za mnoge narodnosti, ki abecede dotlej niso imele. Zdaj ima od 182 narodov in plemen Sovjetske Rusije lastno abecedo 134 narodov, odnosno plemen.

Latinizacija narodnostnih abeced je igrala važno vlogo pri hitri likvidaciji nepismenosti. V letošnjem šolskem letu se uči v ruskih šolah 20 milijonov otrok, dočim bi se jih moralo učiti po petletki samo 15 milijonov. V stari Rusiji je pohajalo ljudske in srednje šole samo 7 milijonov 800,000 učencev. Ves pouk na ljudskih in srednjih šolah gre v okviru vsestranske tehnične vzgoje. Šole so prideljene tovarnam, komunalnim gospodarstvom in raznim gospodarskim podjetjem.

TIGER PRINAŠA SREČO

Tiger pomeni za Indijo ne samo krvoločno zver, ki se je ljudje tudi boje, temveč prinaša prebivalstvu tudi srečo, seveda šele po smrti. Tigrovo meso velja v Indiji za posebno poslastico. Nekatere dele tigra smatra lahkoverno ljudstvo za posebno zdravo proti revmatizmu. Tace so lep okrasek indijskega stanovanja, o tigrovih ključnicah pa pravijo, da prinašajo domačinom srečo. Indijci nosijo ogrlice iz tigrovih zob ali pa vsaj en tigrov zob, ker so prepričani, da je nosilec hrabrosti in uspeha v boju.

Posebno srečen je tisti, ki se mu posreči ustreliti tigrico v trenutku, ko doji mladiče. Paziti mora dobro, da se ne izgubi nobena kapljica tigričinega mleka, ki ima baje čudodelno moč, da vrne slepcem vid. Tigrove kože pa prodajajo Indijci Evropejcem, ki se potem bahajo, ko imajo lepo tigrovo kožo doma v salonu, koliko so prestali in kako veliko junaštvo so morali pokazati, preden so tigra ustrelili. Zato imajo Indijci značilno prislovico, koliko sreče pomeni ustreljen tiger za domačina. Pravi jo namreč: Kdor ustreli tigra, je za vse življenje poskrbel zase.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI 'GLAS NARODA'

216 West 18th Street
New York City

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

45

— Slava Floretti!...

— Bravo, Julija!

— Kraljica rož je dobila stavo!

— Ne, pastirica!...

Kar je zadrdrala za ograjo kočija in zabave okrog gugalnic je bilo konec.

Gosti so se prerivali prišlecu naproti in od vseh strani so se začuli klici:

— On je!... on prihaja!... naš gostitelj.

In res je bil de Presles, ki se je vračal od mostu, kamor ga je bila pognala radovednost, kako bo Lafleur izpolnil svojo kočljivo nalogo.

Mladega plemiča so navdušeno sprejeli in od vseh strani so mu stiskali roko.

Markiz je odgovarjal na pozdrave zelo prijazno, bil je izredno dobre volje, saj se je vrčal s trdnim prepričanjem, da mu Lafleur kmalu pripelje lepo Henriko.

— Ah, prijatelji, kako sem srečen, da vas zopet vidim, — je ozdravljal prijateljem.

Ozrl se je zmagoslavno na vse strani in vzkliknil:

— No, gospoda, kaj pravite, ali je paviljon Bel-Air na višku svojega slovesa?

— Dragi moj, — je odgovoril d'Estrees, — ne najdem pravih besed, da bi izrazil svoje presenečenje nad tem, kar vidim tu! To je pravi Mohamedov raj... ki sta ga okrasila Wateau in Boucher.

— Prekrasni grmiči, skrivnostne utice! — je pripomnil de Mailly z vzdihom, namenjenim obema plesalkama.

Floreta in Julija sta se pridružili gostom, zbranim okrog markiza de Preslesa.

Pri pogledu na plesalki je eden mladih plemičev poželjivo vzdihnil:

— Vile! Pastirice!

— Igrali bomo pastirsko igro, — se je oglasila neka dama.

Markiz se je zasmejal, rekoč:

— To bo začetek.

— A konec? — je vprašal d'Estrees.

— O, kar se tiče konca, dragi moji, je vam pa itak znan program... O polnoči ugasnejo vse luči, potem se pa pazite, drage moje dame!...

— Bravo, markiz!—je vzkliknil de Mailly in se obrnil, da bi stopil med Floretto in Julijo, — bogme, to se pravi ohraniti stare tradicije! Pa se še najdejo ljudje, ki bi radi vse to uničili — je pripomnil zaničljivo.

De Presles se je porogljivo nasmehnil, češ, kaj nas brigajo taki tepci.

— Halo!... je zaklical služabnikom, — prinesite šampanjca, potoki šampanjca naj teko v veselje teh gospodičen...

— Da, šampanjca! — so zaklicali gostje.

Služabniki so pogrnili mizo in med pokanjem zamaškov si je vsak izbral svoje mesto, čim bliže markizu.

Kmalu se je slišalo samo še rahlo šuštenje svile in atlasa...

Videč, da sede vsi na svojih mestih, je d'Estrees dvignil časo in vzkliknil:

— Živio, naš vrli gostitelj!

In vsi so ponovili:

— Da!...da!... Živio, de Presles!

Kar je vstala Floretta, ki so ji bili določili prostor kraj markiza.

— Stojte! — je dejala. — Tudi jaz hočem piti na zdravje našega milega gostitelja... Toda ne šampanjca, to je prav meščansko... Pili bomo tokajca, dajte nam kiperske kapljice! To je vino, ki človeka razgreje!

Služabniki so ji podali na podstavku novo časo. Vzela jo je v svojo nežno ročico in zroč koketno skozi kristalno steklo je dejala:

— Na vaše zdravje, markiz!

— Na tvoje zdravje, mala Floretta!

Ta intimnost je spravila kraljico rož v zadrego tako, da je zardela; njena zadrega je bila sprejeta s splošnim smehom.

— Da, da, — je dejala lepa plesalka, — le smejte se, saj se ne boste dolgo. Ker že govorim, gospodje in dame, vam moram povedati važno novico...

— Ah!...

— Da!... prav kar je izbruhnila revolucija!

Gostje so planili kvišku in jo obstopili.

— Ah, saj res! — se je oglasil d'Estrees, — dobra revolucija...

— Popolna, prijatelji, — je odgovorila Floretta, — popolna revolucija — v pričeskah teh tam.

Markiz de Presles, ki je napeto poslušal, je počil v smeh.

— Ha, ha, pričeska dam se izpreminja z vsakim jutrom... Od vseh okraskov glave se nosijo samo zakonski rožički vedno enaki.

Kar so se začuli zvoki orkestra, skritega v enem izmed velikih kioskov, ki so naenkrat zažareli v čarobni luči.

— No, gospodje, — je dejal markiz de Presles, — volite svoje dame in stopite v kolone, kajti zdi se mi, da bi se radi malo zasukali...

— Da, — je pritrdila Julija, — ples, to je nekaj za nas.

In obrnila se je k svoji družici iz baleta, rekoč:

— Floretta, pojdi in postavi se nasproti vikomta.

— Ne, pod nobenim pogojem, ta je pregrd... Z veseljem ga prepustim tebi, če ga hočeš, — je zašepetala Floretta.

— Eh, o vitezu de Vaudrey bi pa ne trdila tega, — jo je zavrnila Julija ogorčeno.

Toda Floretta ni hotela pokazati, da čuti, kam je naperjena ta ost. Nasprotno, celo nasmehnila se je in vzkliknila:

— Saj res, kje pa je moj mali vitez?... Zakaj ga še ni?

In obrnjena k markizu de Presles je vprašala:

— Ali bi ga ne povabili, dragi markiz?

— Jaz da bi pozabil na tega dragega prijatelja? Kako morete misliti tako slabo o meni, Floretta?... Pričakujem ga vsak hip; in bodite prepričani, da pride... on... in še nekdo drugi.

Te besede je izgovoril markiz nalašč tako glasno, da so ga lahko vsi slišali; in hitro so ga obstopili, da bi zvedeli, koga še pričakuje razen viteza de Vaudreya.

Najbolj radovedna je bila Floretta.

— Ali poznamo tistega, ki ga še pričakujete? — je vprašala radovedno.

— Ne ,— se je zasmejal markiz.

— No, to bo pa imeniten dogodek... Pripovedujte, dragi markiz!

— Pa naj bo, — se je udal de Presles in stopil k mizi z zakusko. — Pripravljen sem pripovedovati vam, kako sem potoval po Normandiji... toda samo pod pogojem, da bomo pili šampanjca, tokajca in žlahtno kipersko kapljico na zdravje...

— Koga? — so vprašale vse dame.

— Moje neznanke...

Na markizovo znamenje so prihitele mlade maurske služabnice napolnit čaše.

In ko so zopet odšle, je dejal markiz:

— Začenjam!

— Bil je nekoč... ga je prebila Julija smeje.

— Lep in odličen velik gospod... — je nadaljevala Floretta.

— Dobro, dobro, šaljivki, takoj bosta presenečeni in morda tudi... malo ljubosumni...

(Dalje prihodnjič)

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street, New York
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

MOLITVENIKI

SVETA URA
- v platno vez. .... .90
- v fino usnje vez 1.50
- v najfinejše usnje vez 1.80
- v najfinejše usnje trda vez 1.80

SKRBI ZA DUŠO
- v platno vez. .... .90
- v fino usnje vez 1.50
- v najfinejše usnje vez 1.80

RAJSKI GLASOVI
- v platno vez. .... .80
- v usnje vez. 1.20
- v fino usnje vez. 1.50
- v najfinejše usnje vez. 1.60

KVIŠKU SRCA
- v imitirano usnje vez. .60
- v usnje vez. .... .80
- v fino usnje vez. .... 1.—
- v najfinejše usnje vez. 1.20
- v najfinejše usnje trda vez 1.50
- v bel celluloid vez. 1.20

NEBESA NAŠ DOM
- v ponarejeno .... 1.—
- v najfinejše usnje vez 1.50
- v najfinejše usnje trda vez 1.80

MARIJA VARHINJA
- fino vez 1.20
- v fino usnje 1.50
- v najfinejše usnje trda vez 1.60

Hrvatski molitveniki:

- Utjeha starosti, fina vez. .... 1.—
- Slava Bogu, a mir ljudem, fina vez 1.50; najfinejša vez 1.60
- Zvonček nebeski, v platno .... .80; fina vez .... 1.—
- Vienac, najfinejša vez 1.60

Angleški molitveniki:

(za mladino)

Child's Prayerbook:
- v barvaste platnice vezano .... .30
- v belo kost vezano 1.10

[illegible] .... .30
- fino vezano .... .30

Key of Heaven:
- fino vezano .... .35
- v usnje vezano .... .70
- v najfinejše usnje vezano 1.20

(ZA ODRASLE)

Key of Heaven:
- v celoid vezano 1.20
- v celoid najfinejši vez 1.50
- v fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual:
- v fino usnje vezano 1.50

Ave Maria:
- v fino usnje vezano 1.40

POUČNE KNJIGE

- Angleško slovensko berilo .... 2.—
- Amerika in Amerikanci (Trunk) 5.—
- Angeljska služba ali nauk kako se naj streže k sv. maši .... .10
- Boj nalezljivim boleznim .... .75
- Cerkniško jezero 1.20
- Domači zdravnik po Knajpu: vezano .... 1.50; broširano 1.25
- Domači živinozdravnik broširano
- Domači vrt 1.20
- Govedoreja 1.50
- Hitri računar .... .75
- Gospodinjstvo 1.20
- Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 1.50; 2. zvezek, 1—2 snopič 1.80
- Kletarstvo (Skalicky) .... 2.—
- Kratka srbska gramatika .... .30
- Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov .... .30
- Kako se postane državljan Z. D. .25
- Kako se postane ameriški državljan .15
- Knjiga o dostojnem vedenju .... .50
- Kubična Računica .... .75
- Liberalizem .... .50
- Materija in energija 1.25
- Mlada leta dr. Janeza Ev. Kreka .75
- Mladeničem, 1. zv. .... .50; II. zv. .... .50 (Oba skupaj 90 centov)
- Mlekarstvo .... 1.—
- Nemško-angleški tolmač 1.40
- Nasveti za hišo in dom .... 1.—
- Najboljša slov. Kuharica, 668 str. lepo vez. (Kalinček) .... 5.—
- Nemščina brez učitelja: 1 del .... .30; 2. del .... .30
- Največji spisovnik ljubavnih in drugih pisem .... .75
- Ojačen beton .... .50
- Obrtno knjigovodstvo 2.50
- Praktični računar .... .75
- Perotninarstvo, broširano 1.50
- Pravila za oliko .... .65
- Psihične motnje na alkoholski podlagi .... .75
- Predhodniki in idejni utemelji ruskega idejalizma 1.50
- Radio, osnovni pojmi iz Radio tehnike, vezano .... 2.—; broširano 1.75
- Slovenska narodna mladina (obsega 452 strani) 1.50
- Spretna kuharica, trdo vezana 1.45
- Sveto Pismo stare in nove zaveze, lepo trdo vezana .... 3.—
- Sadno vino .... .40
- Sadje v gospodinjstvu .... .75
- Učna knjiga in berilo laškega jezika .... .60
- *Učna knjiga in berilo italijanskega jezika .... 1.—*
- Učbenik angleškega jezika: trdo vez. .... 1.50; broširano 1.25
- Uvod v filozofijo (Veber) 1.50
- Veliki slovenski spisovnik: zbirka pisem, listin in vlog za zasebnike in trgovce 1.25
- Veliki vsevedež .... .30
- Voščilna knjižica .... .50
- Zbirka domačih zdravil .... .60
- Zdravilna zelišča .... .40
- Zel in plevel, slovar naravnega zdravilstva 1.50
- Zgodovina Umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih 1.90
- Zdravje mladine 1.25
- Zdravje in bolezen v domači hiši, 2 zvezka 1.20
- Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev (Melik) II. zvezek .... .90
- Prerokovalne karte .... 1.—

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Gospa REGINA

Roman iz : življenja :

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

44

Tom začuden pogleda brzojavko. Nikakor si ni mogel misliti, kdo bi mu po brzojavu poslal kako poročilo. Vpričo pretresljivih dogodkov zadnjih ur se mu tudi ni zdelo kaj važno. In z Justusom Kornerjem se še pogovarja o nekaterih važnih zadevah, predno odpre brzojavko. In — tedaj bere z velikim presenečenjem:

"Tvoje oče in brat, avtomobilska nesreča. Oba mrtva Ti edini dedič. Vrnitev potrebna. Brzojavi odgovor. — Teta Greta".

Tom spočetka ni mogel razumeti, kar je bral. Njegovi občutki, razburjeni vsled dogodkov, nekaj časa niso dovoljevali, da bi razumel, kar mu je bilo sporočeno. Njegov oče mrtev? To je bilo prvo, česar se je zavedel. Trgalo se mu je srce, ki mu je jasno razodevalo, kar ga v notranjosti navzlic vsemu, kar se je zgodilo, vezalo nanj; obenem pa je tudi spoznal, kako težko je prenašal zavest, da je bilo tako razmedje med njim in očetom.

Bratova smrt ga je komaj ganila. Njegovo sovraštva polno bistvo mu je že davno zamorilo vse to, kar bi drugače mogel čutiti do brata. V tej uri ga je zopet zelo bolelo, da ga je oče smatral krivega tatvine in da je bil tega kriv samo Kurt. Sedaj je bil njegov oče mrtev — in pred njegovim koncem ga ni mogel prepričati o svoji nedolžnosti. To je bilo zanj grenko in težko.

In v tem bolestnem občutku ni mogel na to misliti, da je naenkrat postal bogat mož.

Justus Korner ga radoveden pogleda.

— Menda niste prejeli kake slabe novice, gospod Reiner.

Tom ga mrko pogleda.

—Moj oče in brat sta se z avtomobilom smrtno ponesrečila; ta brzojavka mi naznanja njuno smrt. Dovolite mi, da se nekaj časa odstranim; malo preveč je naenkrat.

Tom pusti Kornerja in težkih korakov gre proti hiši, kjer je skozi več let za vse, kar ga je nadlegovalo, našel razumevanje.

*

Popolnoma tiho, sledeč svojemu nagonu, je prišel v bolnikovo sobo in je sedel na stol poleg Valterja. Brzojavko drži še vedno v roki. Regina, ki je bila zatopljena v svoje bolečine, se ni zmenila zanj. Vsa njena duša je bila v njenih očeh, ki so počivale na bledem obrazu njenega moža. Valter je bil zopet v nezavesti in težko je dihal.

Toda Uršika je opazila, da je Tomu ležalo nekaj težkega na srcu. Stopi k njemu.

— Stric Tom, ali nam prinašaš še kaj hujšega? — ga vpraša tiho.

— Dobil sem poročilo z doma, Uršika.

Tedaj se tudi gospa Regina obrne k njemu.

— Kaj vam je, Tom?

Molče ji ponudi brzojavko. Regina prebere, ga prime za roko in pravi žalostno:

— O, Tom, sedaj nas boste zapustili.

Uršika se zgane in prebledi.

— Ne! O ne, stric Tom, tega ne boš storil, — pravi s tresočim glasom.

Tom zmaje z glavo.

— Ti veš, Uršika. Tukaj — beri.

Uršika bere brzojavko in ko mu jo zopet vrne, ga boječe poboža preko čela.

— Stric Tom, vem, da sta oba bila na tebe huda in da te je oče zavrgel. Ne more mi biti hudo za njima, ker sta te žalila. — pravi tiho.

— In vendar mi je žal, da je oče mrtev.

— Da, — pravi Uršika resno, — drugače tebe ne bi bilo tukaj. Sedaj odpre Valter oči in pogleda vsakega posebej.

— Ali se je že zmračilo?

— Da, Valter, kako ti je?

— Da se prenese, Regi; čutim le malo bolečin. Kako je zunaj, Tom?

— Vse mirno. Boljševika sta vjeta. Vojaki so tukaj, pa jih ni več treba; ljudje so sedaj popolnoma pametni. Trije gospodarji so tudi tukaj in bi te radi videli. Valter, ali hočeš, da pridejo?

— Da, pokliči jih.

— Takoj, Valter, toda še prej bi ti rad nekaj povedal. Imam brzojavko z doma; moj oče in brat sta pri neki avtomobilski nesreči izgubila življenje.

In sedaj se Tom nenadoma zave, da je postal bogat mož, veleposestnik. Nenadno veselje se razlije po njem, ker je razumeval, da to ni bilo samo zanj velike važnosti. Valterju bi bila odvzeta velika skrb, ako ve, da bo sedaj v položaju, da bo mogel za gospo Regino in Urški mnogo več storiti. Zato naglo nadaljuje:

— Šele sedaj se prav zavedam, Valter, da sem dedič dveh velikih posestev, kateri mi je oče zapustil. Bodi sedaj brez skrbi in moreš biti popolnoma miren. Ko boš zopet zdrav, gremo vsi domov. Vse, kar je moje, je tudi vaše. Vsi boste šli z menoj na moje posestvo; kaj bi tam sam? Tvoja pogodba bo morala biti razveljavljena, slišiš, Valter, moraš biti brez vsakih skrbi — ali me razumeš?

Valter ga je razumel. Tom je vedel, da Valter ne bo mogel več domov, samo povedati mu je hotel; da bosta Regina in Uršika pri njem imeli svoj dom. Odrešilna svetloba se je razlila čez Valterjev obraz.

— Dober si, Tom; razumem te. Držal boš besedo, to vem. In to mi vzame vse skrbi. Bog ti povrni.

Oba se pogledata in se razumeta. Podasta si roke in Tom v ginjenosti močno stisne Valterjevo roko, na katero slednjič pritisne svoje ustnice, ker mu svoje neizmerno udanosti drugače ni mogel pokazati.

— Še mnogo ti moram poplačati, Valter. Bodi brez skrbi, sam ne bom šel, to ti obljubim.

Valter se oddahne, kot bi bil rešen velike teže. Sedaj je vedel, da bo Tob njegovo ženo in hčer vel na svoje posestvo in da bosta tam obvarovani vseh skrbi in nadlog.

— Ne govori o zahvali in plačilu, Tom. Kdo se ima kaj zahvaliti, vem sam najboljše.

Takoj po teh besedah Valterja zopet zapusti zavest.

Tom ostane še nekaj časa pri Regini in Uršiki ter ju tolaži, nato pa odide, da pokliče gospodarje. Hotela sta biti na mestu, kadar se Valterju zopet razjasni zavest.

Potrtih obrazov stopijo trije gospodje k postelji moža, ki jim je bil tako vesten uradnik. Vedeli so, da nikdo drugi ne bi dela tako mojstrsko izvršil. Premagal je gore z naravnost čudovito spretnostjo. Sedaj bo cesta vodila samo po ravnem. To je bila igrača v primeri s tem, kar je Valter ustvaril in to bodo mogli zmagati tudi drugi inžinirji, toda zelo so bili žalostni, da morajo izgubiti tako ženijalenga delavca, za katerega bi imeli še dovolj sličnega dela. Zdravnik jim je povedal, da bo dr. Kronek v najboljšem slučaju preživel še noč. Na rešitev ni niti misliti, kajti srčna žila je poškodovana in tudi pljuča so raztrgana.

(Dalje prihodnjič.)

ZGODOVINA IN IZDELOVANJE IGEL

Igle se pojavijo v zgodovini človeške civilizacije že v dobi, ko je človek zapustil jamo in se naučil graditi koče in oblačiti se. Seveda so bile igle v pradavnih časih zelo primitivne. Prvotno so izdelovali ljudje igle iz trnja ali ribjih kosti, iz rogov, zlasti jelenjih, in končno tudi iz brona. Te igle so imele uho v sredini. Šele v poznejši dobi so začeli delati luknjice na koncu za nit ali pa tenke usnjene trakove. V Babiloniji ter v grških, rimskih in keltskih izkopninah najdene igle so vse kovinaste. Ostanki starih kultur nam pričajo, da so bronaste ali železne igle izdelovali s pomočjo majhnih modlov, uho so pa napravili na ta način, da so zavihali žico ali pa jo preluknjali. Tudi razno orodje za izdelovanje igel se je našlo in nudi nam točno sliko način izdleovanja.

Sčasoma je pa nastala tudi finejša tehnična izdelava, kar je prineslo boljše izdelke. Ljudje so se naučili izdelovati zelo dolgo žico, iglarstvo se je čedalje bolj razvijalo in ustanavljati so se začeli celo cehi. Leta 1370 so opozorili svet nase nürmberški iglarji s svojim prizadevanjem po popolni osamosvojitvi. Toda šele leta 584 in pozneje 1615 so si izposlovali izdelovalci "španskih" igel dekret o privilegijih svojega ceha. To je bilo za iglarsko industrijo zelo važno, ker so bila izdana stroga pravila o načinu izdelave, o kakovosti žice, o velikosti igel ter o konici in ušesu.

Od izdelave po cehih, omejene na dom, so sčasoma prešli k izdelavi v delavnicah in končno so nastale tovarne. Celo vrsto mehaničnih del, ki ne zahtevajo strokovne roke, so opravljale drugovrstne moči, deloma pa tudi stroji, seveda zelo primitivni. Iz navadne šivanke se je razvila v tistih časih cela vrsta drugih sorodnih predmetov, tako okrasne igle, zaponke, kirurške igle, igle za pletilne stroje in tudi že tipi igel za šivalne stroje. Po tehnični strani se je pa izpremenil produkcijski proces v splošnem le malo. Samo stroji so se izpolnili in posledica je bila racijonelnejša izdelava ter boljši izdeliki. Kakovost igel se je izboljšala z boljšo žico, ki je prihajala polagoma na trg. Vendar so se nam pa ohranile iz tistih časov najrazličnejše igle, kajti tudi takrat so igrale izkušnje, vestnost in tradicije pri izdelavi enako vlogo, kakor jo igrajo zdaj. Srečna izdelovalčeva misel ali posrečena izpopolnitev stroja je često vplivala ne samo na ceno, temveč tudi na kakovost izdelka.

V preteklem in v našem stoletju je stroj vedno bolj zmagoval tako, da je mehanizacija in avtomatizacija proizvodnje naglo napredovala. Človeška roka se je morala postopno umikati stroju in tako je prišla tudi za iglo doba tovarniške proizvodnje. Kako se izdelujejo igle? Za nje potrebujemo v prvi vrsti kvalitetno žico, ki mora vsebovati 0.8 do 1.2% ogljika. Žica se razreže na take koščke, da dobimo iz vsakega dve igli. Žico je treba najprej s posebnim strojem poravnati, potem jo pa režemo na koščke. Koščki gredo v stroj, ki opravi prvo delo, oba konca naostri in potegne v konico. To delo opravlja zelo kompliciran stroj. Koščke žice dviga iz zaboja veliko kolo, obloženo s kavčugom. Kolo se počasi vrti, in tako pride žica v kontakt z brusom, ki se vrti zelo hitro in s tem nastane konica. Stroj priostri 15,000 koščkov žice v eni uri.

Potem gredo koščki pod drugi brus, ki zaostri sredino žice, kjer morata biti ušesi obeh igel. To brušenje je enostavnejše in gre hitreje od rok. Zdaj pride na vrsto uho. Poseben stroj odnaša koščke žic k matrici, kjer se z enim udarcem vsak košček v sredini stlači, da nastane prostor za uho vsake igle. Drugi stroj napravi luknjice. Oba stroja napravita v eni minuti 10.000 udarcev. So pa tudi stroji, ki opravijo oboje obenem. Potem se že preparirani košček žice prelomi v dve igli in vsako uho posebej očisti. Tu gre proces počasneje. Na tenko žico se navleče 80 do 100 igel, ki se potem razlomijo s kleščami. Pri tem se tudi obrusi uho. To delo je večinoma odvisno od delavčeve spretnosti, se pa v novejšem času tudi mehanizira.

Zdaj so igle v surovem stanju gotove in na vrsto pride finejše delo. Najprej je treba igle zakaliti, kar je poverjeno izkušenim delavcem. Igle spravljajo v pločevinaste škatlice po 10 do 15 kg. Škatlice gredo v peč, kjer se igle razbelijo in ostanejo do gotovega časa razbeljene. Izurjeni delavci ves čas opazijo na temperaturo, da pravočasno nehajo kaliti igle. Ohlade jih bodisi v vodi ali pa v olju, potem pa pridejo takoj v fino žaganje. Sledi takozvano paketiranje. 80 do 100 tisoč igel polože v posebno zmes, ki sta v iji tudi olje in milo. Igle pridejo pod težak valjar in tako se izgladijo. Potem jih pa polože v milno raztopino in končno pridejo lesketajoče se v žaganje, da se posuše. Med njimi je seveda nekaj slabše izdelanih, ki jih pa inspekcija takoj odstrani.

"GLAS NARODA"

zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane $7. V Italijo lista ne pošiljamo.

ČUDAKOVA OPOROKA

Marsikdo, ki pride slučajno na posestvo Tri Mount blizu Bordeauxa, si mane oči, ko vidi delavce v vinogradih, ker ne more verjeti, da je res vse to, kar vidi. — Kmalu se pa lahko prepriča, da postave med vinskimi trtami niso plod fantazije, temveč živi ljudje v čudni maškeradi. Tako vidimo orača, ki mu vlečeta plug dva osla. Orač je oblečen kot plesalec s Havajskih otokov. Drugi je oblečen kot bikoborec. Škot v kratkem suknjiču pometa grajsko dvorišče, indijski maharadža žene krave na pašo, kozak ovce, kitajski mandarin pa zaliva paradižnike.

Kaj pomeni ta maškerada? Tri-Mount je bilo posestvo nedavno umrlega jokeya in trenerja Rufa Barlova, ki se je proslavil na vseh evropskih dirkališčih in končno se je naselil blizu Bordeauxa kot premožen mož, kjer je začel gojiti čistokrvne konje. Nikoli ni izgubil humorja, največ ga je pa pokazal v zadnjih trenutkih svojega življenja. V obrokih je zapustil vsakemu sorodniku, svojim uslužbencem in mnogim kmetom v okoli vsakemu po 10.000 frankov, toda pod kaj čudnim pogojem. Barlov je bil namreč velik prijatelj narodnih roš. Vsak njegov dedič je dobil eksotično obleko in 10.000 frankov mu izplačajo šele, ko dokaže, da je nosil svoj kroj leto dni. Barlov je dobro vedel, kako cenijo kmetje denar in zato ni dvomil, da bodo radi nosili eksotične kroje, samo da dobe dedščino. Privoščil si je torej zadnjo šalo, ki se mu je prav dobro obnesla.

TEŽKO JE DOBITI MOŽA

Čudno priznanje je prišlo pri svatbi iz ust žene znanega kirurga v Sao Paulu Marshallovi, ki je tudi sama zdravnica. Povedala je, kar so povedali že mnogi misleci, med njimi tudi Bernard Shaw, da se mora žena zdaj potegovati za moža in da ga še težko dobi. Zaljubila se je bila v dr. Marshalla, ko ji je bilo 14 let in ko jo je takrat še kot mlad asistent v bolnici operiral. Vtepla si je v glavo, da mora dobiti 12 let starejšega asistenta za moža. Da doseže svoj cilj, je začela študirati medicino. Ko je doštudirala, je napela vse sile, da bi prišla v bolnico, kjer je deloval dr. Marshall. To je šlo zelo težko, toda podjetno zdravnico so čakale še težje ovire. Od svojega izvoljenca, takrat že profesorja Marshalla, je morala odgnati druge zaljubljene asistentke. Posebno krčevito se ga je držala ena.

Šele ko se je dotična asisentka omožila, je mogla sama opozoriti dr. Marshalla na svojo izredno marljivost in vestnost. Profesor je kmalu opazil delo marljive asistenke, pa tudi njene druge vrline in prikupila se mu je. Nekaj časa je še čakala, da ji je profesor odkril ljubezen, potem je pa privolila in zdaj si bo lahko oddahnila, saj je dosegla svoj cilj. Profesor Marshall je bil zelo presenečen, ko je zvedel, kako dolgo se je asistenka že ozirala za njim. Presenečen bi bil tudi marsikateri mož, če bi mu ženica povedala, da je ona hodila za njim in da je ni prav nič "presenetil", ko jo je zaprosil.

SPOMENIK PRVEMU KADILCU

V španskem mestu Apamonte v provinci Huelva, ki slovi zaradi gradnje ladij ter po svojem ribolovu, so minule dni odkrili spomenik prvemu kadilcu v Evropi. — Spomenik je naročila španska vlada pri nekem kiparju.

Iz zgodovine je znano, da je bil Rodrigo Diego de Jerez prvi kadilec. Mož je spremljal Kolumba na njegovem potovanju v Ameriko. Na Guanahani je Jerez videl domačine, kako so zavijali tobak v tanke koruzne liste in jih kadili. Domačini so smatrali kajenje za znamenje žrtvovanja solncu in velikemu duhu. Po turščičnih listih, ki so jim rekli tabacos, so krstili nato tobak, ki je prišel leta 1560. v Španijo. De Jerez je bil v svoji domovini prvi mož, ki je kadil cigarete. Mož ni povzročil senzacije, temveč strah in grozo, da ga je obsedel sam hudič, kajti drugače si niso mogli razlagati kajenja skozi usta in nos. Končno so moža celo zaprli in je presedel več let v ječi, ker so smatrali kajenje za žaljenje boga. Toda počasi se je v Španiji uveljavilo nosljanje in v 17. stoletju so prinesli tobak celo duhovniki v Rim. Iz Španije se je nato pozneje razširilo kajenje tobaka in celo pitje tobačne pijače po srednji Evropi. V Franciji se še danes dobe cigarete, ki niso zavite v papir, pač pa v fine, poseben način preparirane turščične liste.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

V JUGOSLAVIJO
Preko Havre
NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU
ILE DE FRANCE
14. OKTOBRA
4. Novembra — 25. Novembra
PARIS
20. Oktobra — 17. Novembra
LAFAYETTE
7. Oktobra
NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

2. oktobra:
Resolute v Hamburg

4. oktobra:
New York v Hamburg
Bremen v Bremen
Berengaria v Cherbourg

6. oktobra:
Majestic v Cherbourg

7. oktobra:
Milwaukee v Hamburg
Vollendam v Boulogne
Augustus v Trst
Lafayette v Havre

11. oktobra:
Albert Ballin v Hamburg
Manhattan v Havre
Aquitania v Cherbourg

12. oktobra:
Europa v Bremen

13. oktobra:
Rotterdam v Boulogne

14 oktobra:
Rex v Genoa
Ile de France v Havre

18. oktobra:
Hamburg v Hamburg

20. oktobra:
Bremen v Bremen
Statendam v Boulogne
Olympic v Cherbourg
Paris v Havre

21. oktobra:
St. Louis v Hamburg
Vulcania v Trst

23. oktobra:
Berengaria v Cherbourg

25. oktobra:
Deutschland v Hamburg
Washington v Havre

27 oktobra:
Majestic v Cherbourg

28. oktobra:
Europa v Bremen
Volendam v Boulogne
Conte di Savoia v Genoa

1. novembra:
New York v Hamburg
Aquitania v Cherbourg

4. novembra:
Volendam v Boulogne
Saturnia v Trst
Ile de France v Havre

7. novembra:
Bremen v Bremen

8. novembra:
Albert Ballin v Hamburg
Manhattan v Havre

10. novembra:
Rotterdam v Boulogne

11. novembra:
Milwaukee v Hamburg
Rex v Genoa
Champlain v Havre

15. novembra:
Hamburg v Hamburg
Pres. Roosevelt v Havre
Berengaria v Cherbourg

17. novembra:
Statendam v Boulogne
Paris v Havre

18. novembra:
Augustus v Genoa

22. novembra:
Deutschland v Hamburg
Washington v Havre

25. novembra:
Europa v Bremen
Veendam v Boulogne
Conte di Savoia v Genoa
Ile de France v Havre

29. novembra:
New York v Hamburg
Pres. Harding v Havre

2. decembra:
Volendam v Boulogne
Vulcania v Trst
Champlain v Havre

6. decembra:
Bremen v Bremen
Albert Ballin v Hamburg
Manhattan v Havre
Berengaria v Cherbourg

9. decembra:
Rex v Genoa

13. decembra:
Hamburg v Hamburg
Pres. Roosevelt v Havre
Aquitania v Cherbourg

14. decembra:
Paris v Havre

15. decembra:
Europa v Bremen
Conte di Savoia v Genoa

20. decembra:
Deutschland v Hamburg
Washington v Havre

27. decembra:
New York v Hamburg
Bremen v Bremen
Pres. Harding v Havre
Berengaria v Cherbourg

31. decembra:
Pennland v Havre

. . . SKUPNA . . . POTOVANJA
in cene vožnji:

BOZIČNI IZLETI se vrše na sledečih parnikih in kot spremljevalec bo vedno kak uradnik od omenjene družbe, ki bo spremljal potnike prav do Ljubljane.

ILE DE FRANCE — — — — — 25. NOVEMBRA
BERENGARIA — — — — — — 29. NOVEMBRA
EUROPA — — — — — — — — — 15. DECEMBRA
BERENGARIA — — — — — — 15. DECEMBRA
ILE DE FRANCE — — — — — 16. DECEMBRA

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:
Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street New York, N. Y.

ZA vaše potovanje v staro domovino ne morete napraviti boljše izbire kot da potujete na enem izmed ogromnih Cunardovih Ekspresnih Parnikov, ki se jih v veliki meri poslužujejo vaši rojaki. PRIHODNJA ODPLUTJA:

BERENGARIA 4.—26. OKT.
AQUITANIA 12. OKT.; 1. NOV.

do Cherbourga, in ste preko oceana v manj kot 6 dneh.
Ugodne zveze z vso Centralno Evropo.

Posebni Božični Izlet BERENGARIA 29. novembra in 15. decembra
V spremstvu izvedenega Cunard Potniškega Vodje

Cunardova udobnost, kuhinja in neprekosljiva uljudnost.

Za pojasnila in prostore vprašajte lokalne agente ali
CUNARD LINE 25 BROADWAY NEW YORK